

بررسی مبانی انسان‌شناسی جامی در هفت اورنگ

جلد یک

تألیف: دکتر محمد انور بی‌ارزهی

www.ketab.ir

بررسی مبانی انسان‌شناسی جامی در هفت اورنگ - جلد یک

تألف: دکتر محمد انور بیجارزهی

ناشر: پریشان ایش ۰۲۱-۲۲۵۶۹۲۷۴

چاپ اول: ۱۳۸۷

طراح صفحات: غنیمت گلزار

طراح جلد و مدیریت چاپ: مهندس سپهر انصاری - ۰۹۱۲۵۲۷۰۹۶۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

تعداد صفحات: ۲۲۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۳۹-۲۰-۸

ارزش: ۲۹۰۰۰ تومان

نشانی: تهران - پاسداران - اختیاریه - یزدانیان یکم پ ۱ - تلفکس: ۰۲۱-۲۲۵۶۹۲۷۴

نشانی زاهدان: امیرالمومنین ۲۷ - مجتمع قصر - ۳۳۲۵۲۳۳ - ۰۵۴

سرشناسه: بجازرھی، محمدانور، ۱۳۵۷-

عنوان قراردادی: هفت اورنگ . شرح

عنوان و نام پدیدآور: بررسی مبانی انسان‌شناسی جامی در هفت اورنگ/ تألیف محمدانور بجازرھی.

مشخصات نشر: تهران: پرریان اندیش ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ج ۲.

شابک: ج ۱. ۸-۲۰-۸۳۳۹-۶۰۰-۹۷۸: ج ۲. ۵-۲۱-۸۲۳۹-۶۰۰-۹۷۸

و. مکتب فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷-۸۹۸ ق. . هفت اورنگ -- نقد و تفسیر

موضوع: جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۰-۸۹۸ ق. -- نقد و تفسیر

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۹ ق. -- تاریخ و نقد

موضوع: Persian poetry ۱۵th century -- History and criticism

شناسه افزوده: جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷-۸۹۸ ق. . هفت اورنگ. شرح

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ب۳ب/۵۶۹۷ PIR

رده بندی دیویی: ۸۶۱/۳۳

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۶۴۱۶۶

چکیده..... ۱۷

فصل اول: مقدمات و کلیات

مقدمه..... ۲۱

فصل دوم: گذری بر احوال و آثار جامی

زندگی جامی..... ۴۱

تحصیلات جامی در هرات و سمرقند..... ۴۲

سلسله‌ی عرفانی جامی..... ۴۳

نبوغ جامی و استادان و مریدان..... ۴۴

استادان عرفان جامی..... ۴۷

سبک و جایگاه جامی در ادب پارسی..... ۴۹

آثار جامی..... ۵۲

وفات جامی..... ۵۴

آثار جامی در هفت اورنگ..... ۵۵

دفتر اول سلسله الذهب..... ۵۵

دفتر دوم سلسله الذهب..... ۵۶

دفتر سوم سلسله الذهب..... ۵۶

سلامان و اقبال..... ۵۹

تحفه الاحرار..... ۶۰

سبحه الابرار..... ۶۰

یوسف و زلیخا..... ۶۲

لیلی و مجنون..... ۶۴

خردنامه‌ی اسکندری..... ۶۷

فصل سوم: مباحث کلیدی انسان‌شناسی

۷۳.....	مقدمه.....
۷۴.....	ارزش انسان.....
۷۴.....	سخن.....
۷۷.....	عشق.....
۸۰.....	درد.....
۸۱.....	توبه.....
۸۲.....	انسان و سبب آفرینش او.....
۸۲.....	اسم، الهی.....
۸۷.....	دین و احکام.....
۸۷.....	اقرار به کلمات شهادت.....
۸۸.....	نماز.....
۸۹.....	روزه.....
۹۰.....	حدیث کنز.....
۹۲.....	چگونگی آفرینش انسان.....
۹۶.....	انسان کامل.....
۹۷.....	فرا دانا بودن.....
۹۸.....	ظلمی و جهولی.....
۱۰۰.....	استغراق (فرو رفتن) در شهود حق.....
۱۰۱.....	غم بر دل داشتن.....
۱۰۳.....	زنده‌دلی.....
۱۰۵.....	برزخی جامع.....
۱۱۰.....	مرگ اختیاری.....
۱۱۲.....	نفس در هفت اورنگ.....
۱۱۲.....	مقدمه.....
۱۱۳.....	مقام نفس و قدرت آن.....
۱۱۹.....	حجاب نفس.....

۱۲۱.....	نفس و صوفیان ریاکار.....
۱۲۴.....	نفس، دشمن اول.....
۱۲۶.....	درمان نفس.....
۱۲۶.....	ادب.....
۱۲۷.....	جست و جوی پیر.....
۱۲۸.....	عزالت.....
۱۲۹.....	خواندن قرآن.....
۱۲۹.....	هر صفت را به خدا مداوا کردن.....
۱۳۰.....	صمت دل و صمت زبان.....
۱۳۱.....	دوستان دشمن صفت و دشمنان دوست صفت.....
۱۳۲.....	قناعت.....
۱۳۳.....	دل در هفت اورنگ جامی.....
۱۳۳.....	مقدمه.....
۱۳۴.....	تعریف «دل» در هفت اورنگ.....
۱۳۶.....	«دل» و هدف آفرینش.....
۱۳۸.....	آفات دل.....
۱۳۹.....	سنگ دلی.....
۱۴۲.....	خشم دل.....
۱۴۵.....	دل و شهوت.....
۱۴۷.....	حسد و غرض دل.....
۱۴۸.....	دل آزاری.....
۱۵۰.....	گرگ دلی.....
۱۵۱.....	غذای دل.....
۱۵۱.....	ذکر حق.....
۱۵۴.....	شیر دلی.....
۱۵۵.....	یک دلی.....
۱۵۸.....	اهل دل بودن.....

۱۶۲.....	دل، آتش‌خانه‌ی عشق.....
۱۶۳.....	دل و عشق و تنهایی.....
۱۶۷.....	دل و حسن.....
۱۷۲.....	دل و حکمت.....
۱۷۷.....	چند و چون عشق، حسن و محبت و تفاوت آن‌ها در هفت اورنگ.....
۱۷۸.....	محبت ریشه‌ی عشق.....
۱۸۱.....	حسن و عشق.....
۱۸۲.....	حدیث کنز و تجلی حسن.....
۱۸۴.....	عشق بنده، حسن.....
۱۸۷.....	انواع محبت در هفت اورنگ.....
۱۸۸.....	محبت ذاتی.....
۱۹۵.....	محبت صفاتی.....
۱۹۷.....	محبت افعالی.....
۱۹۹.....	محبت آثاری.....
۲۰۲.....	روح در هفت اورنگ.....
۲۰۲.....	مقدمه.....
۲۰۳.....	تعریف روح و بسامد آن در هفت اورنگ.....
۲۰۶.....	روح اعظم.....
۲۰۹.....	آفرینش جدید.....
۲۱۶.....	پیوند سخن با روح و عالم ملکوت.....
۲۲۰.....	منابع.....

چکیده

هفت اورنگ از آثار برجسته‌ی نورالدین عبدالرحمن جامی، عارف شاعر مسلک سده‌ی نهم هجری است که از دیگر آثارش شهره‌تر است. این مجموعه آکنده از مباحث انسان‌شناسی و عرفان اسلامی است. جای درنگ است که بسامد اصطلاحات عرفانی و انسان‌شناسی در آثار وی؛ به‌ویژه در هفت اورنگ، چنان فراوانند که شاخصه‌ی سبک‌شناختی وی به شمار می‌آید. این موضوع پیوند ژرفی با موضوع انسان‌شناسی جامی دارد که زیر مجموعه‌ای از انسان‌شناسی عرفانی است. مبانی کلیدی انسان‌شناسی در مکتب عرفان، نفس، دل، عقل و روح است که با بررسی در هفت اورنگ اهمیت این مقوله‌ها در این مجموعه آشکار شده است. در این پژوهش اصطلاحات مهم دیگری چون عشق و محبت، ولی و پیر، ولایت، انسان و انسان کامل و وحدت وجود بررسی شد. ده واژه‌ی عرفانی عدل، رضا، شکر، صبر، ذکر، اختیار، جبر، بقا، فقر و فنا که از مقام‌های مهم عارف در سیر و سلوک است نیز مورد واکاوی قرار گرفته‌اند. نتایج یافته‌های این پژوهش در پنج فصل زیر آورده شده است:

فصل نخست به کلیات اختصاص یافته که شامل مقدمه، اهداف، ضرورت و اهداف تحقیق، پیشینه‌ی تحقیق، روش تحقیق و روش انجام کار است. در فصل دوم زندگینامه، آثار، تألیفات و مکتب ادبی شاعر آمده است. در فصل سوم، مبانی کلیدی انسان‌شناسی؛ انسان کامل، نفس، دل، محبت و عشق، روح، عقل، ولی، ولایت و وحدت وجود، واکاوی شده‌اند. در فصل چهارم، اصطلاحات مهم و پر بسامد عدل، صبر، شکر، رضا، ذکر، وحدت، فقر، فنا، بقا، جبر و اختیار بررسی شده‌اند. فصل پنجم به نتایج برآمده از این پژوهش اختصاص یافته و به کوتاهی بسامد اصطلاحات کلیدی پرکاربرد حوزه‌ی انسان‌شناسی جامی طرح شده است.

کلید واژه‌ها: هفت اورنگ، جامی، نفس، عقل، روح، دل، ولایت، عدل